

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 623/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpených JUDr. Emíliou Korčekovou, advokátkou, Malacká cesta 2B, Pezinok, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 14Co/66/2020 takto

rozhodol:

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 14Co/66/2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a ich právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 14Co/66/2020 **prikazuje** konať bez zbytočných prietáhov.
3. **Priznáva** finančné zadosťučinenie sťažovateľke **500 eur** a sťažovateľovi **500 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. novembra 2023 domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv

a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu v konaní o ich odvolaní v civilnom spore s tým, že každému z nich bude priznané finančné zadost'učinenie po 3 000 eur.

II.

2. Okresný súd rozsudkom z apríla 2019 pre nedostatok naliehavého právneho záujmu zamietol žalobu sťažovateľov z januára 2016, ktorou sa proti žalovanej banke a obci domáhali určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva, mandátnej zmluvy a návrhu na vklad. Proti tomuto rozsudku podali sťažovatelia v júni 2019 odvolanie, ktoré bolo krajskému súdu predložené 25. mája 2020. Sťažovatelia 13. októbra 2023 vzniesli námietku zaujatosti sudcu senátu krajského súdu, pre ktorú krajský súd zrušil termín verejného vyhlásenia rozsudku nariadený na 17. október 2023, o ktorom boli sťažovatelia upovedomení 12. októbra 2023. Na účel rozhodnutia o námietke zaujatosti krajský súd 17. októbra 2023 predložil spis najvyššiemu súdu, ktorý mu ho 31. októbra 2023 s rozhodnutím o nej vrátil. Následne krajský súd nariadil termín verejného vyhlásenia rozsudku na 21. november 2023, ktoré zrušil pre nedoručenie rozhodnutia o námietke sťažovateľom napriek tomu, že v tomu prechádzajúcej mailovej odpovedi na ich dopyt im oznámil výsledok rozhodnutia a jeho uloženie v elektronickej schránke. Krajský súd po poštovom doručení rozhodnutia o námietke zaujatosti sťažovateľom nariadil termín verejného vyhlásenia rozsudku na 19. december 2023.

III.

3. Sťažovatelia namietajú celkovú viac ako trojročnú dĺžku konania o ich odvolaní na krajskom súde. Podľa sťažovateľov krajský súd nevykonal žiaden relevantný úkon, ktorý by smeroval k rozhodnutiu o ich odvolaní. Popritom citujú z rozhodnutí ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva. Zvýrazňujú, že k priesťahom v konaní nijak neprispeli.

4. Krajský súd poukazuje na nadmernú zaťaženosť, časté personálne zmeny a výpadky v senáte. Preto veci vybavuje chronologicky podľa ich predloženia. Krajský súd zdôrazňuje, že od októbra 2023 je pripravený na najbližšom verejnom vyhlásení rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

6. Rozhodovanie všeobecných súdov o tom, či je daný naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe, patrí do bežnej rozhodovacej činnosti v rámci odvolacieho konania. Vec sťažovateľov preto v konaní na odvolacom súde nemožno hodnotiť ako právne či skutkovo zložitú. Zistené obštrukčné konanie sťažovateľov po nariadení prvého termínu verejného vyhlásenia rozsudku, ktorým sa snažia oddialiť rozhodnutie o ich odvolaní, len minimálne prispelo

k predĺženiu konania. Konanie na krajskom súde o odvolaní sťažovateľov trvá tri roky a sedem mesiacov, čo je vzhľadom na nariadenie prvého termínu verejného vyhlásenia po tri a pol roku bez vykonania akéhokoľvek procesného úkonu ústavne neakceptovateľné. Preto postupom krajského súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a obsahovo zhodného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čo je dôvod vyhovenia ústavnej sťažnosti v tejto časti. Keďže aj po verejnom vyhlásení rozsudku bude krajský súd uskutočňovať procesné úkony, bolo mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané konať bez zbytočných prietahov.

7. K personálnym problémom a nadmernej zaťaženosti krajského súdu treba uviesť, že systémové zlyhania správy súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavujú štát zodpovednosti za prietahy. Účelom týchto práv nie je pomenovanie príčin prietahov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť o tom, či k týmto prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľov.

8. Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, správanie a význam sporu pre sťažovateľov bolo každému z nich podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadostučinenie po 500 eur s tým, že vo zvyšku nebolo ich návrhu vyhovené. Osobitne bolo zohľadnené, že sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť až potom, keď vedeli, že krajský súd chce vyhlásiť rozsudok. Tiež to, že zmarili prvé vyhlásenie rozsudku nekonkrétnou, z opatrnosti až po oznámení termínu vznesenou námietkou zaujatosti a druhé vyhlásenie rozsudku neprevzatím rozhodnutia o nej.

V.

9. Zistené porušenie základných práv sťažovateľov odôvodňuje, aby im Krajský súd v Bratislave podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré im vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje 442,38 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu